

Oponentský posudok

(na účely inauguračného konania)

inauguranc: **doc. JUDr. Marián GIBA, PhD.**

oponent: **prof. JUDr. Ladislav OROSZ, CSc.**

odbor habilitačného a vymenúvacieho konania: **ústavné právo (pôvodný študijný odbor 3.4.3).**

Listom zo 14. septembra 2021 mi dekan Právnickej fakulty UK v Bratislave doc. JUDr. Eduard Burda, PhD. oznámil, že ma v súlade s uznesením Vedeckej rady Právnickej fakulty UK v Bratislave z 9. septembra 2021 vymenoval za oponenta v konaní na vymenovanie za profesora doc. JUDr. Mariána Gibu, PhD. v odbore habilitačného a inauguračného konania ústavné právo (pôvodný študijný odbor 3.4.3).

Na uvedenom základe predkladám tento oponentský posudok, ktorý som, vychádzajúc z platnej právnej úpravy, vnútorného predpisu Univerzity Komenského v Bratislave č. 7/2014 Zásady habilitačného konania o udelenie titulu docent a vymenúvacieho konania za profesora na UK v Bratislave a Kritérií Právnickej fakulty UK v Bratislave na vyhodnotenie splnenia podmienok získania vedecko-pedagogického titulu docent a kritérií na vyhodnotenie splnenia podmienok získania vedecko-pedagogického titulu profesor, účinných od 12. apríla 2016 (ďalej len „Kritériá pre vymenovanie za profesora UK“), vypracoval na základe

- inauguračného spisu doc. JUDr. Mariána Gibu, PhD., predovšetkým v ňom obsiahnutého profesijného životopisu a zoznamu publikačnej činnosti,
- poznania podstatnej časti doterajšej vedeckej a publikačnej činnosti inauguranta,
- poznatkov získaných z doterajšej spolupráce s inaugurantom pri organizovaní a uskutočňovaní vedeckých podujatí a aktívnej účasti na nich, ako aj prípravy spoločných publikačných projektov a výstupov,
- informácií o jeho pôsobení v pedagogickej oblasti, ako aj jeho pôsobení v riadiacich akademických funkciách na Právnickej fakulte Právnickej fakulte UK v Bratislave,
- informácií o jeho externej poradenskej činnosti a v neposlednom rade aj poznatkov zo spoločného pôsobenia v Štátnej komisii pre voľby a kontrolu financovania politických strán.

Na základe uvedených poznatkov a informácií považujem za potrebné zdôrazniť vo svojom oponentskom posudku najmä nasledovné skutočnosti:

1. Inauguranti nielen spĺňajú všetky podmienky pre získanie vedecko-pedagogického titulu profesor, ktoré sú uvedené v internom predpise Kritériá pre vymenovanie za profesora UK, ale v zásade všetky tieto podmienky aj významne prekračuje.

2. Hodnotu veľmi solídnych kvantitatívnych parametrov vedeckej a publikačnej činnosti inauguranta významne zvyšuje vysoká kvalita jeho publikačných výstupov, ktorá podľa môjho úsudku obstojí aj v prísnom medzinárodnom porovnaní.

V doterajšej vedeckej spisbe inauguranta dominujú z kvantitatívneho, ako i kvalitatívneho hľadiska najmä tieto tematické okruhy:

- a) organizácia a fungovanie ústavného modelu Francúzska
- b) ústavné postavenie prezidenta a jeho vzťahy k najvyšším ústavným orgánom (inštitucionálna oblasť ústavného práva)

Ad a) Organizácia a fungovanie ústavného modelu Francúzska

V prvom rade považujem za potrebné zdôrazniť, že inaugurant disponuje na domáce pomery mimoriadne hlbokými a dôvernými poznatkami o vývoji francúzskeho ústavného modelu, jeho súčasnej podobe a aktuálnych problémoch jeho ďalšieho vývoja, ktoré sprostredkúva prostredníctvom svojich publikačných výstupov predstaviteľom domácej právnej vedy, ako i širšej čitateľskej verejnosti. Na vysokú kvalitu tejto časti odbornej spisby inauguranta malo prirodzene pozitívny vplyv absolvovanie doktorandského štúdia na Université Panthéon-Assas Paris II. (Sorbonne) spojené s viacerými vedecko-výskumnými pobytmi na Parížskej Sorbonne, ako aj tam získané a trvalo udržiavané vedecké kontakty s viacerými významnými predstaviteľmi francúzskej konštitucionalistiky.

V rámci tejto sféry publikačných aktivít nemôžem nevyzdvihnúť zrejme najvýznamnejší produkt doterajšej vedeckej tvorby doc. JUDr. Mariána Gibu, PhD., ktorý predstavuje podľa môjho názoru jeho vedecká monografia GIBA, M. *Súdna kontrola ústavnosti vo Francúzsku*. Bratislava: Wolters Kluwer, 2017, s. 277. Čitateľsky príťažlivé uchopenie tematiky súdnej kontroly ústavnosti v historickom kontexte francúzskeho ústavného vývoja, ako aj analytická hĺbka tohto diela a orientácia výkladu na analýzu problémov, ktoré presahujú teritoriálny priestor Francúzska a sú aktuálne aj v iných európskych štátoch, Slovenskú republiku nevynímajúc, umožňuje konštatovať, že ide o jedno z najvydarenejších vedeckých

diel vydaných v ostatnom desaťročí v domácom vydavateľstve, ktorého autorom je predstaviteľ domácej konštitucionalistiky.

Z prehľadu publikačnej činnosti inauguranta vyplýva, že problematika francúzskeho ústavného modelu tvorí predmet celého radu ďalších publikačných výstupov inauguranta [podľa predloženého zoznamu 2 vedecké práce publikované v ostatných vedeckých časopisoch (ADE), 1 vedecká práca publikovaná v zahraničnom recenzovanom vedeckom zborníku (AEC), 2 vedecké práce publikované v domácich recenzovaných vedeckých zborníkoch (AEF), 2 publikované príspevky na zahraničných vedeckých konferenciách (AFC), 1 publikovaný príspevok na domácej vedeckej konferencii (AFD)], ktoré významne obohacujú poznatky odbornej verejnosti o ústavných pomeroch Francúzska a umožňujú využitie týchto vedeckých poznatkov vo vedeckej tvorbe i v pedagogickom procese, zvlášť v časti zameranej na ústavnú komparatistiku.

Ad b) Ústavné postavenie prezidenta a jeho vzťahy k najvyšším ústavným orgánom (inštitucionálna sféra ústavného práva)

Problematika ústavného postavenia prezidenta a jeho vzťahov k vláde, ako aj iným ústavným orgánom, t.j. v širšom kontexte problematika formy vlády, resp. inštitucionálna sféra ústavného práva, je v doterajšej publikačnej činnosti inauguranta zrejme najpočetnejšie zastúpená. Tradične túto problematiku inaugurant „pokrýva“ v kolektívom autorov pripravovaných vysokoškolských učebniciach ústavného práva a štátovedy, t.j. je spravidla autorom samostatných kapitol venovaných problematike formy vlády vo vysokoškolskej študijnej literatúre, ako aj v komentárových dielach. Navyše z prehľadu publikačnej činnosti doc. Mariána Gibu, PhD. vyplýva, že problematike ústavného postavenia prezidenta, resp. formy vlády sú venované aj jeho ďalšie publikačné výstupy, konkrétne ide o 1 vedeckú prácu publikovanú v ostatných zahraničných časopisoch (ADE), 4 vedecké práce publikované v ostatných domácich časopisoch (ADF) a tiež 1 vedeckú prácu publikovanú v zahraničnom recenzovanom vedeckom zborníku (AEC)]. Navyše inaugurant prezentuje dôverné znalosti o tejto problematike v nespočetnom rade odborných a odbornovo-popularizačných článkoch publikovaných v dennej tlači, ale aj v iných masových komunikačných prostriedkoch (najmä v televízii a rozhlase) ktorými pohotovo reaguje na aktuálne problémy, ktoré sa objavili v ústavno-politickej praxi.

Na kvalite ako i kvantitatívnom rozsahu tejto tematickej sféry publikačných výstupov inauguranta sa nepochybne pozitívne odráža jeho externá poradenská činnosť v ústavnoprávnej sfére (v uplynulo období pôsobenie vo funkcii externého poradcu prezidenta SR, v súčasnosti

vo funkcii externého poradu predsedu Najvyššieho súdu SR, pozn.), vďaka čomu sú jeho publikačné výstupy prejavom úzkeho prepojenia teoretických poznatkov s potrebami aktuálnej ústavno-politickej praxe.

Spôsobilosť pohotovo a pritom kvalitne a zrozumiteľne reagovať na aktuálne problémy ústavno-politickej praxe inaugुरant prezentuje aj v publikačných výstupoch venovaných iným tematickým okruhom. V ostatnom čase zaujali zrejme aj širšiu čitateľskú verejnosť jeho odborné výstupy venované inštitútu referenda, zvlášť v kontexte s petíciou smerujúcou k vyhláseniu referenda o predčasnom ukončení volebného obdobia Národnej rady SR, ktoré zjavne bral na zreteľ aj Ústavný súd pri koncipovaní nálezu sp. zn. PL. ÚS PL. ÚS 7/2021 zo 7. júla 2021. Aktuálnou a pritom doposiaľ takmer neprebádanou sférou ústavnoprávneho výskumu v Slovenskej republike, ktorá je navyše aktuálne jedným z objektov širšieho verejného diskurzu, je problematika ústavných aspektov rozpočtovej zodpovednosti, ktorá súvisí aj s pripravovanými, resp. uvažovanými legislatívnymi zásahmi do ústavného zákona o rozpočtovej zodpovednosti. Za snád' najvýznamnejší vedecký príspevok do tejto sféry vedeckého výskumu považujem štúdiu charakteru vedeckej monografie (ABB) dvojice autorov GIBA, M. – BUJNÁK, V. *Výkladové problémy ústavného zákona o rozpočtovej zodpovednosti*. Justičná revue, 2020, roč. 72, č. 10, s. 1107 – 1142. Tejto vedeckej štúdii predchádzal podľa môjho názoru veľmi vydarený komentár inaugुरanta k čl. 55a Ústavy SR, ktorý tvorí súčasť najnovšieho ústavného komentára OROSZ, L. – SVÁK, J. a kolektív: *Ústava Slovenskej republiky. Komentár. Zväzok I*. Bratislava: Wolters Kluwer, 2021, s. 753 – 759. Podčiarkujúc zásadný význam a aktuálnosť tejto sféry ústavnoprávneho výskumu považujem za vhodné oceniť aj skutočnosť, že inaugुरant sa v rámci inaugुरačného konania bude prezentovať inaugुरačnou prednáškou na tému „Finančná ústava Slovenskej republiky.“

Sumarizujúc pôsobenie inaugुरanta vo sfére vedeckej tvorby považujem za potrebné v prvom rade vyzdvihnúť už viackrát zvýraznenú vysokú aktuálnosť jeho publikačných aktivít, pre ktoré je charakteristické úzke prepojenie jeho hlbokých vedeckých znalostí s aktuálnymi problémami domácej ústavno-politickej praxe a hľadaním východísk ich riešenia. Zároveň chcem však zvýrazniť aj systémovosť jeho publikačných výpovedí, ich jazykovú vyspelosť, zrozumiteľnosť a didaktickú precíznosť odborného vyjadrovania, ale aj konzistentnosť postojov inaugुरanta k aktuálnym problémom ústavno-politického života. Vychádzajúc z doterajšej vedeckej a publikačnej činnosti možno na základe týchto charakteristík doc. JUDr. Mariána Gibu, PhD. už dnes považovať za vyzretú vedeckú osobnosť, ktorá nepochybne patrí

k najvýraznejším predstaviteľom mladšej, resp. strednej generácie domácej konštitucionalistiky.

Vedený úsilím zaujať hodnotiaci postoj k inaugurantovi nielen z hľadiska jeho doterajšej vedeckej tvorby, premietajúcej sa do kvalitných publikačných výstupov, považujem za potrebné v záverečnej časti môjho posudku uviesť ešte nasledovné skutočnosti:

3. Priebeh doterajších aktivít inauguranta v pedagogickej oblasti, šírka jeho pedagogického pôsobenia pri výučbe povinných, povinne voliteľných, ako aj výberových predmetov zabezpečovaných na Právnickej fakulte UK v Bratislave, jeho vysoký podiel na príprave celého radu vysokoškolských učebníc v ostatnom desaťročí, ako aj moje osobné poznatky o jeho pedagogickom pôsobení mi umožňujú konštatovať, že doc. JUDr. Marián Giba, PhD. aj svojim pôsobením v pedagogickej oblasti potvrdzuje, že spĺňa predpoklady pre vymenovanie za profesora ústavného práva.

4. Prejavom osobnostnej autority inauguranta v kolektíve vedeckých a pedagogických zamestnancov Právnickej fakulty UK v Bratislave je aj jeho dlhoročné, a podľa mojich poznatkov úspešné, pôsobenie v akademických funkciách – prodekana a vedúceho Katedry ústavného práva. Túto skutočnosť zvyrazňujem najmä preto, že zodpovedné plnenie povinností vyplývajúcich z výkonu akademických funkcií, príznačné pre doc. JUDr. Mariána Gibu, PhD., vytvára vysoké nároky na pracovnú zaťaženosť, ktorá nie je vždy docenovaná pri komplexnom hodnotení uchádzačov o získanie vedecko-pedagogického titulu profesor. V tejto súvislosti nemožno opomenúť ani vysokú angažovanosť a podiel inauguranta na príprave, organizovaní a uskutočnení vedeckých konferencií a iných vedeckých podujatí na materskej fakulte.

5. Vzhľadom na dôvernú znalosť inauguranta ako vyzretej ľudskej osobnosti považujem za potrebné ešte zdôrazniť, že doc. JUDr. Marián Gibu, PhD. z môjho pohľadu charakterizujú mimoriadne pozitívne osobnostné hodnoty, teda súhrn pozitívnych morálnych vlastností, z ktorých chcem vyzdvihnúť najmä zodpovednosť v konaní, pracovitosť a spoľahlivosť, otvorenosť a ústretovosť vo vzájomných kontaktoch a ocenenia hodné morálne postoje.

Na základe doposiaľ uvedeného uzatváram môj oponentský posudok konštatovaním, že inaugurant z môjho pohľadu spĺňa všetky podmienky a predpoklady k tomu, aby bol vymenovaný za profesora ústavného práva, a preto s úctou odporúčam všetkým, ktorí sa budú

mať možnosť k tomu vyjadriť aj hlasovaním, aby zohľadňujúc aj skutočnosti uvedené v tomto oponentskom posudku, podporili úspešné uzavretie inauguračného konania doc. JUDr. Mariána Gibu, PhD.

Košice, 8. októbra 2021

prof. JUDr. Ladislav Orosz, CSc.
oponent